

Handläggare
Reuterdahl KarinDatum
2014-05-02Diarienummer
UAN-2014-0224

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Romsk brobyggare – implementering av projekt Romane Buca

Förslag till beslut

att inrätta två tjänster, en romsk brobyggare och en samordnare, på Navet,

att avsätta 2 296 063 kr från nämndens samverkansmedel för att finansiera tjänsterna under perioden 2014-08-01 – 2016-07-31 samt

att uppdra till kontoret att ansöka hos Arbetsmarknadsdepartementet om bidrag till delfinansiering av tjänsten som brobyggare under 1,5 år

Sammanfattning

Arbetsmarknadsprojektet Romane Buca, som vänder sig till romer bosatta i Uppsala kommun, kommer att avslutas 2014-06-30. En framgångsfaktor för projektet är att man utvecklat en modell att arbeta med romska brobyggare. Modellen bygger på att den romska brobyggaren arbetar tillsammans med en samordnare. Till dessa kan enskilda romer vända sig för att få råd och stöd, och tjänstemän kan få mer kunskap om romsk kultur för att möta och arbeta med personer ur målgruppen på ett bra sätt. Samordnaren och brobyggaren knyts till Navet och arbetar i samverkan med Socialtjänsten Försörjningsstöd, andra delar av kommunen samt andra myndigheter och ideella organisationer.

Som en del av regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032 kommer Socialstyrelsen att ta fram en lämplig uppdragsutbildning för brobyggare och kommuner och landsting kan ansöka om bidrag från Arbetsmarknadsdepartementet för att utbilda romska brobyggare. De villkor som gäller för kommun eller landsting som ansöker är att brobyggaren under studietiden är anställd på heltid i kommunen eller landstinget och studerar halvtid.

Föredragning

Arbetsmarknadsprojektet Projekt Romane Buca, som vänder sig till romer bosatta i Uppsala kommun, har pågått sedan 2011 och avslutas 2014-06-30. Syftet med projektet är att förbättra romers möjligheter att komma in och bli integrerade på arbetsmarknaden, att skapa och utveckla modeller och strategier för att bryta romers utanförskap och integreras på arbetsmarknaden och att etablera samverkan mellan olika aktörer för att förbättra förutsättningar för romska arbetssökande att komma i arbete.

Projektet i Uppsala är en del av ett större paraplyprojekt som drivs av Sensus Stockholm-Gotland i samarbete med andra kommuner, en folkhögskola och Arbetsförmedlingen. I Uppsala kommun drivs projektet av Socialtjänsten försörjningsstöd i samverkan med Arbetsförmedlingen, Landstinget Uppsala län och Samordningsförbundet Uppsala län. Innan Romane Buca startade drevs ett liknande arbetsmarknadsprojekt, Romano Zor, som startade 2009.

Sedan starten av Romano Zor har man arbetat med totalt 77 deltagare. Av dessa har 14 deltagare haft välfärdsanställningar (tidigare Navetanställningar), 14 deltagare har haft andra typer av anställningar, 21 deltagare har haft praktik och 7 deltagare har gått utbildningar. Bland de som avslutats i Romane Buca finns personer som fått tillsvidareanställning och startat eget företag.

Andra effekter som projektets arbete lett till är att Romane Buca har ett starkt förtroende i den romska gruppen och personer ur målgruppen söker sig på eget initiativ till projektet för råd och stöd i olika frågor. Vidare har man arbetat att sprida kunskap om romsk kultur både till olika delar av kommunen och till andra samverkande organisationer. Tre romska föreningar har startats, projektet har ett brett kontaktnät inom Uppsala, nationellt och internationellt och man har arbetat framgångsrikt med en modell med romsk brobyggare.

Brobyggare

En framgångsfaktor för projektets arbete är att man utvecklat en modell att arbeta med romska brobyggare. Modellen bygger på att den romska brobyggaren arbetar tillsammans med en samordnare. Till dessa kan enskilda romer och tjänstemän vända sig i olika ärenden, t ex när en enskild vill ha hjälp och stöd i kontakten med en myndighet eller när en tjänsteman behöver kunskap om romsk kultur för att möta och arbeta med personer ur målgruppen på ett bra sätt.

Brobyggaren står för kulturkompetens och har en god kommunikation med och förtroende i de olika romska grupperna. Erfarenheterna från projektet visar att förtroendet behöver vårdas väl och det är viktigt med nexuspersoner i de olika grupperna. Samordnaren har det övergripande ansvaret för verksamheten och utgör kontaktytan gentemot socialtjänst, skola och andra myndigheter och organisationer. Tillsammans arbetar brobyggaren och samordnaren med att ge stöd till den romska gruppen och att ge kunskap om romer till de organisationer man samverkar med.

Romane Buca har idag ett brett kontaktnät och samverkar med olika delar av Uppsala kommun, andra myndigheter och ideella föreningar. Inom kommunen har man ett uppbyggt samarbete med socialtjänsten, både inom försörjningsstöd och IFO, Navet, skolan och barnomsorgen. Andra myndigheter man samverkar med är Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen och Polisen. Bland de ideella organisationerna man samverkar med finns frivilligorganisationer, kyrkor och samfund, romska föreningar, Diskrimineringsbyrån, kvinnojourer och olika nätverk både inom den romska gruppen och med kontaktpersoner inom olika organisationer som arbetar med romsk inkludering.

För att behålla den goda kontakten med den grupp romer som projektet sedan 2009 arbetat med är det viktigt att man i implementeringen skapar en mötesplats dit personer i målgruppen kan komma. Idag ser Romane Buca att det finns ett stort behov hos målgruppen att ha någonstans att vända sig för att få svar på frågor, praktisk hjälp med att till exempel fylla i blanketter och få råd och stöd.

Brobyggaren och samordnaren anställs vid Navet och mötesplatsen bör integreras med ordinarie verksamhet inom Navet. Att mötesplatsen finns i anslutning till ordinarie verksamhet gör den tillgänglig för målgruppen som kommer att ha kontakt där samt underlättar kunskapsöverföring inom organisationen. Genom Navet finns också en samverkan med Arbetsförmedlingen, vilket underlättar informationsspridning även till Arbetsförmedlingen. Samverkan med försörjningsstöd kommer att fortsätta och ske kring de personer som endast har kontakt där. Som beskrivits tidigare har Romane Buca ett brett kontaktnät och samverkan med olika aktörer, vilket fortsättningsvis kommer att ske med brobyggare och samordnare.

Ansökan till Arbetsmarknadsdepartementet

Regeringen gav i mars 2014 Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram en lämplig uppdragsutbildning på 1,5 år för att utbilda personer med romsk språk- och kulturkompetens. Syftet är att utbilda romska brobyggare som anställs för arbete inom socialtjänsten och inom hälso- och sjukvården. Brobyggare är personer som anställs i offentlig verksamhet och fungerar som en länk mellan enskilda och den offentliga verksamheten. Beslutet är en del av regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032 och bakgrunden är de goda erfarenheter som verksamheten med brobyggare inom skola och arbete hittills har gett. Kommuner och landsting kan ansöka om bidrag för att utbilda brobyggare.

De villkor som gäller för kommun eller landsting som ansöker är att brobyggaren under studietiden är anställd på heltid i kommunen eller landstinget och studerar halvtid och arbetar halvtid. Deltagaren ska under studietiden ha en heltidslön och statsbidraget ska ersätta lönen med 50 procent av lönekostnaden för brobyggaren. Övriga kostnader som resor och uppehåll i samband med utbildningen bekostas av kommun eller landsting. En redovisning av hur brobyggareverksamheten har genomförts, vilka resultat verksamheten gett, vilka utmaningar man stått inför samt hur medlen använts kommer att efterfrågas från de som beviljas bidrag. Ansökan ska vara Arbetsmarknadsdepartementet tillhanda senast 23 maj 2014.

Budget kr

För att finansiera brobyggaren och samordnaren belastas nämndens samverkansmedel under perioden 2014-08-01 – 2016-07-31 med nedanstående summor, totalt 2 296 063 kr. I kostnaderna ingår löner med po-pålägg för brobyggare och samordnare samt OH-kostnader som ska täcka lokalkostnader och övriga kostnader.

	2014	2015	2016
Lönekostnader och OH	483 631 kr	1 195 535 kr	616 897 kr

Ekonomiska konsekvenser

Medel till tjänsterna samt övriga kostnader finns med i nämndens budget för 2014 inom posten samverkansmedel. För 2015-2016 får dessa kostnader reserveras när budgeten läggs. 50 procent av lönen till brobyggaren under 1,5 år, ca 290 000 kr, kommer att sökas i bidrag från Arbetsmarknadsdepartementet. Om nämnden beviljas bidraget kommer den delen av lönen inte att belasta samverkansmedel. Beslut om bidraget fattas av Arbetsmarknadsdepartementet i juni 2014.

Bilagor: Promemoria Regeringskansliet, Underlag för ansökan om bidrag för utbildning av brobyggare inom social omsorg och hälsa
Faktablad Regeringskansliet En strategi för romsk inkludering 2012-2032

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Jan Holmlund
T.f direktör

En strategi för romsk inkludering 2012 – 2032

FAKTABLAD

Arbetsmarknadsdepartementet

Mars 2014

En tjuugoårig strategi

Regeringen beslutade den 16 februari 2012 en samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering under 2012–2032 (skr. 2011/12:56). Den tjuugoåriga strategin ska ses som en förstärkning av minoritetspolitiken som gäller för de fem nationella minoriteterna judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Regeringen har avsatt ca 60 miljoner kronor under 2012–2015 för åtgärder för romer utöver de ordinarie medel som finns för de nationella minoriteterna.

Det övergripande målet för den tjuugoåriga strategin är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategins målgrupp är framför allt de romer som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap. Kvinnor och barn är särskilt prioriterade.

Strategin utgår från de mänskliga rättigheterna med särskild betoning på principen om icke-diskriminering.

Strategin är baserad på förslagen i Delegationen för romska frågor slutbetänkande (SOU 2010:55). I beredningen av förslagen genomfördes ett antal möten med romska företrädare.

Romer i utanförskap

Den romska befolkningen i Sverige är heterogen och består av olika grupper med inbördes kulturella och språkliga variationer, såsom kelderash, lovvara, tjurara, kalé, resande, sinti, arli och gurbeti. Uppskattningsvis uppgår antalet romer till ca 50 000.

Romers levnadsvillkor i dag är ofta mycket sämre än för befolkningen i övrigt. De problem som Delegationen för romska frågor beskriver i sitt betänkande är omfattande när det gäller utbildning, arbete, bostad, hälsa, social omsorg och trygghet. De övergrepp och diskriminerande åtgärder som drabbat romer under 1900-talet har också bidragit till en ömsesidig förtroendeklyfta mellan romer och majoritetssamhället.

Åtgärder inom ramen för strategin

Strategin innehåller mål och åtgärder inom flera verksamhetsområden:

- utbildning
- arbete
- bostad
- hälsa, social omsorg och trygghet

- kultur och språk
- civilsamhällets organisering

Ett urval av åtgärderna presenteras i det här faktabladet.

Pilotverksamhet på kommunal nivå 2012–2015

Kommunerna har en central roll i arbetet med att förbättra romers situation, eftersom de ansvarar för verksamheter som är avgörande för romers möjligheter till inkludering i samhället. För att påskynda utvecklingen gör regeringen en särskild satsning i form av en pilotverksamhet i fem kommuner (Luleå, Malmö, Helsingborg, Linköping och Göteborg). Flera myndigheter, däribland Skolverket, Arbetsförmedlingen och Diskrimineringsombudsmannen, är involverade i arbetet. Länsstyrelsen i Stockholms län har ansvar för att följa och samordna pilotverksamheten. De metoder och arbetssätt som kommunerna utvecklar ska sedan spridas till övriga kommuner. För att redan nu främja spridning av kunskap och erfarenheter har regeringen beviljat medel till ett nationellt nätverk för kommuner som arbetar med romsk inkludering.

Brobygggarverksamhet

Centralt i arbetet för romsk inkludering är att överbygga den ömsesidiga förtroendeklyfta som ibland finns mellan romer och det offentliga, och som hindrar romer från att delta fullt ut i samhället. Skolverket har fått i uppdrag att låta ta fram en utbildning för s.k. brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens, som fungerar som en länk mellan enskilda och offentlig verksamhet. Brobyggarna är verksamma i förskola och skola i pilotkommunerna. Även Arbetsförmedlingen har anställt brobyggare i dessa kommuner. Verksamheten har på kort tid börjat ge konkreta resultat och kommer därför att vidareutvecklas till andra områden.

Insatser för jämställdhet och romska kvinnor

Strategin ska utgå från ett jämställdhetsperspektiv och kvinnor är en prioriterad målgrupp. Regeringen har bl.a. gett Länsstyrelsen i uppdrag att i nära dialog med romska företrädare låta genomföra ett arbete för fördjupad kunskap om frågor som är relevanta för jämställdheten mellan romska kvinnor och män samt flickor och pojkar.

Folkhälsomyndigheten ska låta ta fram en studie om romska kvinnors livssituation och hälsa, och tre av de fem pilotkommunerna har fått bidrag för att rekrytera och utbilda s.k. hälsokommunikatörer med fokus på romska flickor och kvinnor.

Insatser på utbildningsområdet

Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för att nå bättre levnadsvillkor för den romska befolkningen. Skolverket har därför bl.a. fått i uppdrag att beskriva romska barns och elevers situation i förskola och skola i de kommuner som ingår i pilotverksamheten, att ta fram och sprida ett läromedelssupplement om romsk kultur, språk, religion och historia, och att främja utveckling och produktion av läroverktyg på samtliga varieteter av romani chib för barn, unga och vuxna.

Romers delaktighet och inflytande

Hela genomförandet av strategin bör präglas av romsk delaktighet och romskt inflytande. Detta kan ske genom samråd men också genom att basera insatser på romers eget arbete i det civila samhället och genom att ta tillvara romsk språk- och kulturkompetens i genomförandet av strategin. Sveriges Kommuner och Landsting har i uppdrag att ge stöd i kommunernas arbete med att utveckla former för samråd och dialog.

Regeringskansliet har utsett en romsk referensgrupp som ska bidra med information och synpunkter om hur regeringen kan utveckla styrning och insatser i strategin.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av strategin och av romers tillgång till de mänskliga rättigheterna på lokal, regional och nationell nivå sker löpande med fokus på hur ordinarie verksamheter säkerställer romers tillgång till sina rättigheter. För att följa upp insatserna görs en nulägesbeskrivning av situationen för romer i de kommuner som deltar i pilotverksamheten. Arbetet samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Även en extern utvärdering av pilotverksamheten genomförs.

Vitbok om övergrepp och kränkningar

I mars 2014 avslutades arbetet med att ta fram en vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet. Vitboken ska ge ett erkännande åt offren och deras anhöriga, bidra till att öka kunskapen om antiziganismen och öka förståelsen för den romska

minoritetens situation. Den är en viktig del i arbetet med att förbättra romers levnadsförhållanden och att motverka den diskriminering som drabbar romer i dag.

Åtgärder mot antiziganism

I mars 2014 beslutade regeringen att tillsätta en kommission mot antiziganism. Kommissionen ska komplettera och förstärka samhällets insatser mot antiziganism och bidra till arbetet med att överbrygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt.

Diskrimineringsombudsmannen, Forum för levande historia och Datainspektionen genomför satsningar eller uppdrag som också bidrar till att motverka diskriminering och antiziganism.

Internationellt arbete för romers inkludering

Efter en uppmaning från EU-kommissionen har samtliga EU:s medlemsstater antagit nationella strategier för romers integrering. EU-kommissionen följer årligen upp medlemsstaternas arbete. I slutet av 2013 antog medlemsstaterna en rådsrekommendation om hur medlemsstaterna mer effektivt kan genomföra sina strategier.

Europarådet bedriver ett arbete för romers rättigheter, bl.a. genom ett nätverk av nationella experter som främjar kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna och en databas som samlar staters och andra aktörers arbete för romers rättigheter.

Mer information

Mer information om regeringens skrivelse En samordnad och långsiktig strategi för romsk inkludering 2012–2032 (skr. 2011/12:56), politiken för nationella minoriteter och de internationella minoritetskonventionerna finns tillgängligt på regeringens webbplats: www.regeringen.se/romastrategi och www.manskligarattigheter.se.

REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm • tfn växel 08-405 10 00

Frågor om sakinnehållet besvaras av Enheten för diskrimineringsfrågor vid Arbetsmarknadsdepartementet.

Fler exemplar av faktabladet kan beställas från Enheten för diskrimineringsfrågor, tfn 08-405 10 00 eller via regeringens webbplats www.regeringen.se/publikationer.

Arbetsmarknadsdepartementet

Enheten för diskrimineringsfrågor

Underlag för ansökan om bidrag för utbildning av brobyggare inom social omsorg och hälsa

Bakgrund

Regeringen har den 27 mars gett Socialstyrelsen i uppdrag att se till att lämplig uppdragsutbildning tas fram och görs tillgänglig för att 2014-2015 utbilda personer med romsk språk- och kulturkompetens. Syftet är att utbilda 15 brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens som anställs för arbete inom socialtjänsten och inom hälso- och sjukvården, främst primärvård. Brobyggare är personer som anställs i offentlig verksamhet och fungerar som en länk mellan enskilda och den offentliga verksamheten.

Beslutet är en del av regeringens strategi för romsk inkludering 2012-2032 (skr. 2011/12:56). Bakgrunden är de goda erfarenheter som verksamheten med brobyggare inom områdena skola och arbete hittills har gett. Verksamheten har också anknytning till regeringens strategi för en god och mer jämlik vård 2012-2016.

Kommuner och landsting erbjuds nu möjligheten att ansöka om bidrag för att utbilda brobyggare inom området social omsorg och hälsa. Nedan lämnas närmare information om detta bidrag och vad som ska finnas med i ansökan.

Brobyggare

Utbildningen av brobyggare kommer att pågå 2014-2015 med start hösten 2014. Utbildningen beräknas till 1,5 års studier på halvtid, motsvarande 7,5 poäng per termin, och ska inriktas mot frågor som bl.a. behandlar interkulturella förhållningssätt inom socialtjänst och hälso- och sjukvård, brobyggerollen samt regelverk och rutiner inom dessa verksamheter.

Deltagarna i utbildningen ska vara kvinnor och män med romsk språk- och kulturkompetens som fungerar som en länk mellan romska klienter eller patienter å ena sidan och socialtjänsten eller verksamheter inom hälso- och sjukvården, exempelvis vårdcentraler, å den andra. Brobyggarna bidrar samtidigt till en ömsesidig kunskapsförmedling. En brobyggare kan till exempel fungera som resursperson/kulturtolkare för personal i

verksamheten eller delta i utbildningsinsatser för att öka personalens kunskap om romers kultur, historia och livssituation. Brobyggaren kan även arbeta gentemot den romska gruppen genom att utgöra stöd för romska brukare, informera om socialtjänstens eller hälso- och sjukvårdens arbete eller genomföra hälsofrämjande eller sjukdomsförebyggande insatser.

Oavsett inriktning på arbetet bör brobyggarens roll och arbetsuppgifter vara tydligt avgränsade.

Villkor

Deltagare i utbildningen ska under studietiden vara anställda på heltid i kommun eller landsting för att på halvtid arbeta inom socialtjänst/socialförvaltning eller på vårdcentral/hälso- och sjukvårdsförvaltning.

En person som ska utbilda sig till brobyggare och som redan är anställd i kommunen/landstinget men inte arbetar inom ovan nämnda verksamheter, måste således erbjudas arbete inom dessa. Personer som ska nyanställas och delta i utbildningen måste också erbjudas arbete inom dessa verksamheter.

Deltagarna ska under studietiden ha en heltidslön och statsbidraget ska ersätta lönen med 50 procent av lönekostnaderna för varje brobyggare.

Utbildningen är enligt uppdraget till Socialstyrelsen bekostad av staten. Övriga kostnader såsom för resa och uppehälle i samband med utbildningstillfällen bekostas av ansökande kommun eller landsting och finansieras inte av statliga medel.

En redovisning av hur brobyggjarverksamheten har genomförts, vilka resultat verksamheten har gett, vilka utmaningar som den har fört med sig samt hur medlen har använts, kommer att efterfrågas från de kommuner och landsting som beviljas bidrag.

Ansökan

Kommuner och landsting har möjlighet att ansöka om ersättning för en halvtidslön under den 1,5 år långa studietiden för brobyggare anställda i kommun eller landsting. Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) kommer efter prövning att ersätta lönekostnaden. Bidraget utbetalas årligen.

Det finns ingen särskilt blankett för ändamålet. Kommuner och landsting ska i ansökan om bidrag ange antalet brobyggare de önskar utbilda och lönekostnad för dessa. Ansökan ska inkludera information om hur man avser att organisera brobyggjarverksamheten under 2014-2015, hur en brobyggare kan bidra i arbetet med att utveckla den generella verksamheten, och hur tillräckligt stöd för brobyggaren säkerställs. I ansökan ska även ingå en redogörelse för hur brobyggarnas arbete och resultatet av detta avses att följas upp och utvärderas.

Ansökan skickas till:

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor
103 33 Stockholm

Ansökan ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 23 maj 2014.

Kontakta Maria Engvall vid enheten för diskrimineringsfrågor vid
Arbetsmarknadsdepartementet för mer information; tel: 08-405 51 04 eller
e-post: maria.engvall@regeringskansliet.se